

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

GYERMEKVÉDELMI ÉS GYÁMÜGYI FŐOSZTÁLY

Tájékoztató

***a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.),
a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nktv.),
a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.),
és a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény (a továbbiakban: Fétám.tv.)
gyermekvédelmi szakellátásokat és gyámügyi igazgatást érintő változásairól, valamint az
ezekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek módosításairól.***

A jogalkalmazás megkönnyítése érdekében tárcánk összefoglaló tájékoztatást kíván nyújtani a Gyvt. és a Fétám.tv. gyermekvédelmi szakellátásokat és gyámügyi igazgatást érintő változásaihoz, valamint az ezekhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek módosításaihoz.

A törvényi módosításokat egyrészt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvénynek a gyermekvédelem rendszerének megerősítése érdekében történő, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2017. évi XCV. törvény (a Magyar Közlöny 2017. évi 100. számában, 2017. június 27-én került kihirdetésre), másrészt a fiatalok életkezdési támogatásának kiterjesztésével kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2017. évi CXCI. törvény tartalmazza (a Magyar Közlöny 2017. évi 214. számában, 2017. december 18-án került kihirdetésre).

A végrehajtási rendeletek módosítását a következő jogszabályok tartalmazzák:

- a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokkal összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról szóló 381/2017. (XII. 11.) Korm. rendelet,
- az egyes gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeleteknek a gyermekvédelmi és a büntetés-végrehajtási tárgyú jogszabályok változásából adódó módosításáról szóló 384/2017. (XII. 12.) Korm. rendelet,
- a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet módosításáról szóló 406/2017. (XII. 15.) Korm. rendelet,
- az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet,

- a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról szóló 2/2018. (I. 18.) EMMI rendelet,
- a javítóintézetek rendtartásáról szóló 1/2015. (I. 14) EMMI rendelet módosításáról szóló 4/2018. (I. 23.) EMMI rendelet és
- a fiatalok életkezdési támogatásával összefüggő igazolásokról és adatszolgáltatásokról szóló 43/2013. (X. 1.) NGM rendelet módosításáról szóló 44/2017. (XII. 21.) NGM rendelet.

I) A gyermekbántalmazás kezelésére, a jelzőrendszer működésére irányuló intézkedések

I.1. A gyermekek védelmét biztosító feladatok ágazati irányítása

Az ágazati irányítást ellátó miniszter által jóváhagyott és a minisztérium honlapján közzétett módszertani anyagok közé a módosítás beilleszti a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben és a javítóintézetben felmerült gyermekbántalmazási esetek kivizsgálása és kezelése tárgyú intézményi, fenntartói és ágazati módszertant, az egységes, hatékony és átlátható vizsgálatok lefolytatása érdekében.

A Gyvt. 11. §-a a következő új (1b) bekezdéssel egészült ki:

„11. § (1b) A gyermek bántalmazással szembeni védelemhez való jogának érvényesítése érdekében a gyermekvédelmi szakellátást nyújtó intézményben és a javítóintézetben felmerült gyermekbántalmazási esetek kivizsgálása és kezelése a miniszter által jóváhagyott, a minisztérium honlapján közzétett intézményi, fenntartói és ágazati módszertan (a továbbiakban: gyermekbántalmazás kivizsgálásának módszertana) alapján történik.”
(hatályos: 2018.01.01-től)

A Gyvt. 101. § (2) bekezdése a következő k) ponttal egészült ki:

„101. § (2) A miniszter az (1) bekezdésben foglalt ágazati irányító jogkörében k) jóváhagyja és a minisztérium honlapján közzéteszi a gyermekbántalmazás elleni módszertant, a gyermekbántalmazás kivizsgálásának módszertanát, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer működésének és működtetésének szakmai módszereit.”
(hatályos: 2018.01.01-től)

I.2. Az Nktv. módosítása

Az egyének, családok, gyermekek problémáinak időben történő felismerése és azok mihamarabbi enyhítése, megoldása érdekében az állam a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerének keretében észlelő- és jelzőrendszert működtet. Ez az észlelő- és

jelzőrendszer ágazatok, intézmények, szakemberek és magánszemélyek közötti együttműködés, amelynek célja a problémák, veszélyeztető tényezők, krízishelyzetek észlelése, felismerése és jelzése az erre a célra kijelölt professzionális szolgáltató felé, folyamatos együttműködés és információáramlás biztosítása az egyének és családok problémáinak mielőbbi megoldása, a krízishelyzet következményeinek enyhítése, állapotromlásának megelőzése érdekében. A gyermekek a védelmi rendszer keretében különös figyelmet kell, hogy kapjanak, mivel helyzetüknél fogva problémáikat önállóan jelezni csak részben, vagy egyáltalán nem képesek. A gyermeki jogok érvényre juttatása érdekében a Gyvt. külön is rendelkezik az észlelő- és jelzőrendszer gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatairól. A Gyvt. 17. § (1) bekezdése értelmében a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el többek között a köznevelési intézmények. A Gyvt. egyértelmű kötelezettséget ró a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaira. Rögzíti, hogy amennyiben a jelzőrendszeri tagok tevékenységük során gyermek veszélyeztetettségére utaló információ birtokába jutnak, azt mérlegelés nélkül kötelesek jelezni a területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgáltató felé, továbbá a gyermek életét, testi épségét súlyosan veszélyeztető helyzetben haladéktalanul hatósági intézkedést kell kezdeményezniük a gyermek védelme érdekében. A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 6. § (1) bekezdése szerint a család- és gyermekjóléti szolgáltatás nyújtásának szakmai módszereit a miniszter az általa irányított minisztérium honlapján közzéteszi. A jelzésre irányuló kötelezettség és annak szankciói mellett nagyon fontos kiemelni, hogy a Gyvt.-ben nevesített jelzőrendszeri tagok számára folyamatos és rendszerszintű együttműködési kötelezettséget írnak elő az ágazati jogszabályok. Az észlelő- és jelzőrendszer hatékonyabb működése érdekében indokoltá vált, hogy az Nktv.-ben is kerüljön megerősítésre ez a feladat.

Az Nktv. 42. § (1) és (3) bekezdései helyébe a következő szöveg lépett:

„42. § (1) A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek, tanuló felügyeletének az ellátásában, hivatásánál fogva harmadik személyekkel szemben titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel, a tanulóval és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, tanulóval, szülővel való kapcsolattartás során szerzett tudomást. E kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad. A titoktartási kötelezettség nem terjed ki a nevelőtestület tagjainak egymás közti, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő, a tanuló fejlődésével összefüggő megbeszélésre.

(3) A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény vezetője útján köteles a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.” (hatályos: 2017.07.12-től)

I.3. A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő, áldozattá vált gyermekek és a közvetlen ellátásukat végző szakemberek segítése, támogatása

A gyermekvédelmi szakellátásban nevelkedő gyermek áldozattá válhat elhelyezésének időtartama alatt is (például gondozójától, pedagógusától, kortársaitól, szülőjétől elszenvedett bántalmazás miatt), valamint külső körülmény (pl. baleset) hatására. Indokolt, hogy a területi gyermekvédelmi szakszolgálat feladatai között jelenjen meg egy korábban nem nevesített, áldozatvédelmi feladat, amely leghatékonyabban egy „mobil-team” által biztosítható, felkért szakemberekkel. A gyermekeket ért trauma feldolgozásán túl indokolt biztosítani a többi érintett gyermek és a gyermekek közvetlen ellátásával foglalkozó szakemberek támogatását is, a krízis kezelése keretében. Ez különösen indokolt, ha egyidejűleg több gyermek válik áldozattá, továbbá abban az esetben is, ha egy gyermek áldozattá válása több gyermekre vonatkozóan jelentős hatással bír.

A kríziskezelő szolgáltatás részletes szakmai tartalma, a szolgáltatás biztosításának személyi feltételei végrehajtási rendeletben, a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendeletben (a továbbiakban: Nmr.) kerültek szabályozásra.

A Gyvt. 66. § (3) bekezdése a következő g) ponttal egészült ki:

„66. § (3) A területi gyermekvédelmi szakszolgálat szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és szakértői feladatokat végez. Tevékenysége körében a 60-63. §-ban foglaltakon túl

g) több gyermek áldozattá válása, vagy a gyermek áldozattá válásának több gyermekre vonatkozó jelentős hatása esetén a gyermekeket ért trauma feldolgozása és az ellátást biztosító szakemberek tevékenységének támogatása érdekében kríziskezelő szolgáltatást nyújt.”
(hatályos: 2018.01.01-től)

I.4. A kríziskezelő szolgáltatás szakmai tartalma

A területi gyermekvédelmi szakszolgálat szolgáltatási, szervezési, tanácsadói és szakértői feladatokat végez. A Gyvt. 2018. január 1-jén hatályba lépő módosítása szerint feladatai kiegészültek – több gyermek áldozattá válása, vagy a gyermek áldozattá válásának több gyermekre vonatkozó jelentős hatása esetén a gyermekeket ért trauma feldolgozása és az ellátást biztosító szakemberek tevékenységének támogatása érdekében – kríziskezelő szolgáltatás nyújtásával. Az új szolgáltatás működtetéséhez kapcsolódó végrehajtási szabályokat az Nmr. határozza meg. A kríziskezelő csoport munkájában elsősorban pszichológus, pszichiáter, mentálhigiénés szakember, családterapeuta, gyógypedagógus, mediátor és gyermekvédelemmel vagy gyámügyi igazgatással foglalkozó jogász végzettségű személyek vesznek részt. A szakszolgálat a krízis típusának, okának, a krízisben érintettek létszámának megfelelően szervezi meg az adott krízis kezelését végző csoportot. A kríziskezelő csoportnak legalább három szakemberből kell állnia. A szakszolgálat a

kríziskezelő szolgáltatást a krízisben érintett intézmény fenntartójának megkeresésére vagy hozzájárulásával nyújtja térítésmentesen.

Az Nmr. 136. § (1) bekezdése a következő i) ponttal egészült ki:

(A személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi szakellátás keretében szakszolgáltatásként biztosítani kell)

„i) a Gyvt. 66. § (3) bekezdés g) pontja szerinti kríziskezelő szolgáltatással”
(kapcsolatos feladatok ellátását.)

Az Nmr. III. Fejezet 6. Címe a következő 155/A. §-sal és azt megelőzően a következő alcím címmel egészült ki:

„Kriziskezelő szolgáltatás

155/A. § (1) A szakszolgálat a Gyvt. 66. § (3) bekezdés g) pontja szerinti kríziskezelő szolgáltatást kríziskezelő csoport működtetésével biztosítja, amelynek feladata az áldozattá vált, gyermekvédelmi szakellátásban lévő gyermekek segítése, az ellátásukkal foglalkozó szakemberek nevelési, gondozási feladatainak támogatása és a krízishelyzet megszüntetése.

(2) A kríziskezelő csoportban részt vevő szakembereket a szakszolgálat foglalkoztatja, a Főigazgatóság által meghatározott díjazásukra esetenként, az adott krízis megoldásában való részvételt követően kerül sor. A kríziskezelő csoportban való részvételre elsősorban pszichológus, pszichiáter, családterapeuta, gyógypedagógus, mediátor és gyermekvédelemmel vagy gyámügyi igazgatással foglalkozó jogász végzettségű személyt, valamint mentálhigiénés szakképzettségű személyt kell felkérni.

(3) A szakszolgálat a (2) bekezdés szerinti szakemberek közül a krízis típusának, okának, a krízisben érintettek létszámának megfelelően szervezi meg az adott krízis kezelését végző csoportot. A kríziskezelő csoportnak legalább három szakemberből kell állnia.

(4) A szakszolgálat gondoskodik a kríziskezelő csoportnak a krízis helyszínére történő eljutásáról és működésének feltételeiről.

(5) A szakszolgálat a kríziskezelő szolgáltatást a krízisben érintett intézmény fenntartójának megkeresésére vagy hozzájárulásával nyújtja térítésmentesen.

(6) Ha a krízisben érintett intézmény fenntartója nem járul hozzá a kríziskezelő szolgáltatás nyújtásához, a szakszolgálat erről tájékoztatja

a) a működést engedélyező szervet, és indokolt esetben ellenőrzés lefolytatását kezdeményezi, és

b) a minisztert a kríziskezelő szolgáltatás visszautasításának kivizsgálása érdekében.”

II) A foglalkozási alkalmasság további vizsgálatának bevezetése vezetői munkakörökben és a foglalkozástól eltiltás új szabályozása

II.1. A gyermekvédelmi szakellátási intézmény, javítóintézet vezetője alkalmasságának vizsgálata

A vizsgálati tapasztalatok alátámasztották, hogy a gyermekvédelem rendszerében a jogvédelemre, ellenőrzésre jogosult szereplőknél rendelkezésre állt információ az adott vezetői tevékenység hiányosságaira/hibáira vonatkozóan, ezt azonban az intézmény fenntartója nem ismerte, az ismételt vezetői kinevezés során nem vehette figyelembe. Indokolt ezért, hogy a gyermekvédelmi szakellátási intézmény, javítóintézet vezetőjének kinevezésénél, megbízásánál a fenntartó meggyőződjön az érintett személy vezetői alkalmasságáról. E célból a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója a megbízással, kinevezéssel érintett személy előző munkáltatójától és az előző munkáltatónál jogvédelmi feladatot ellátó személyektől és szervektől szakmai véleményt kér az érintett személy szakmai feladatainak ellátásával és a foglalkoztatására irányuló jogviszony megszüntetésével kapcsolatban. Az ismételt vezetői kinevezés esetén pedig a munkáltatói jogkör gyakorlója tájékozik a gyermekjogi képviselő, a gyermekvédelmi gyámok szakmai véleményéről, az érdekképviselői fórum, a nevelőtestület véleményéről, valamint az intézményt érintő kormányhivatali, ombudsmani, ügyészségi vizsgálatok eredményéről.

A Gyvt. 15. §-a a következő (9a) bekezdéssel egészült ki:

„15. § (9a) A javítóintézet igazgatójának és otthonvezetőjének, valamint - fenntartótól függetlenül - a nevelőszülői hálózatot működtető intézmény vezetőjének, a nevelőszülői hálózat szakmai vezetőjének, valamint a gyermekotthon működtető intézmény vezetőjének és a gyermekotthon vezetőjének kinevezése, megbízása, továbbá ismételt kinevezése, megbízása előtt a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója meggyőződik az érintett személy vezetői alkalmasságáról. E célból a kinevezési, megbízási jogkör gyakorlója

a) kinevezés, megbízás esetén a megbízással, kinevezéssel érintett személy

aa) előző munkáltatójától tájékoztatást kér az érintett személlyel szemben alkalmazott esetleges fegyelmi intézkedésekről és a foglalkoztatásra irányuló jogviszony megszűnésének vagy megszüntetésének okáról, és

ab) előző munkáltatójától és az előző munkáltatónál jogvédelmi feladatot ellátó személyektől és szervektől szakmai véleményt kér az érintett személynek a gyermekekkel szemben tanúsított magatartásáról, bánásmódjáról, ha az érintett személy az előző munkáltatójánál gyermekek ellátásával, nevelésével, felügyeletével, gyógykezelésével foglalkozott;

b) ismételt vezetői kinevezés, megbízás esetén

ba) szakmai véleményt kér az intézményben működő gyermekjogi képviselőtől, gyermekvédelmi gyámoktól, érdekképviselői fórumtól és nevelőtestülettől az érintett személynek a gyermekekkel szemben tanúsított magatartásáról, bánásmódjáról,

bb) tájékozik az intézményt érintő, a működést engedélyező szerv, az alapvető jogok biztosa és az ügyészség által lefolytatott vizsgálatok eredményéről, és

bc) a javítóintézet igazgatójának és otthonvezetőjének, valamint a gyermekotthont működtető intézmény vezetőjének és a gyermekotthon vezetőjének ismételt kinevezése, megbízása esetén véleményt kér az érintett személy által vezetett intézmény székhelye, telephelye szerinti települési önkormányzat polgármesterétől az érintett személynek a települési önkormányzattal vezetői minőségében való együttműködéséről.

(9b) Az előző munkáltató és a települési önkormányzat polgármestere a (9a) bekezdés szerinti tájékoztatást és véleményt az erre irányuló kérés megérkezésétől számított 15 napon belül, írásban adja meg. (hatályos: 2018.01.01-től)

II.2. A nevelőszülő alkalmasságának további vizsgálata

A Gyvt. 2018. január 1-jével hatályba lépett módosítása értelmében a nevelőszülőnek jelentkező személy a nevelőszülői alkalmasságának vizsgálata körében nyilatkozni köteles arról, hogy korábban állt-e már nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői vagy nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban más működtetővel. E nyilatkozat alapján a működtető a nevelőszülő alkalmasságának megállapítása céljából a nevelőszülő előző működtetőjétől szakmai véleményt kér a nevelőszülő szakmai feladatainak ellátásával és jogviszonyának megszüntetésével kapcsolatban. E módosítás célja az volt, hogy a korábbi nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyra, annak megszűnésére, megszüntetésére vonatkozó előzmény információk, körülmények megismerhetővé váljanak a potenciális új működtető számára, ezzel csökkentve az elhallgatható információkkal összefüggő kockázatokat (veszélyeket) a gyermekek védelmének fokozása érdekében.

A végrehajtási rendelet módosítása alapján a nevelőszülői alkalmassági vizsgálat minél rövidebb időn belüli elvégezhetősége érdekében a szakmai véleménykérés és véleményadás a működtetők vezetői között elektronikus úton történik, továbbá a potenciális új működtetőnek és a korábbi működtetőnek egyaránt 8-8 napot biztosít az új szabályozása feladat elvégzésére.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony és a helyettes szülői jogviszony egyes kérdéseiről szóló 513/2013. (XII. 29.) Korm. rendelet (Nszr.) a következő 5/A. §-sal egészült ki:

„5/A. § (1) A működtető a nevelőszülőnek jelentkező személy alkalmasságának vizsgálata körében nyilatkoztatja a nevelőszülőnek jelentkező személyt arról, hogy korábban állt-e már más működtetővel nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői vagy nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban.

(2) Ha a nevelőszülőnek jelentkező személy úgy nyilatkozik, hogy korábban más működtetővel állt már nevelőszülői, hivatásos nevelőszülői vagy nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban, a működtető a nevelőszülőnek történő jelentkezéstől számított nyolc napon belül elektronikus úton keresi meg a korábbi működtetőt a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 66/B. § (8) bekezdésében meghatározott tartalmú szakmai vélemény kikérése céljából. A korábbi működtető a megkeresés beérkezésétől számított nyolc napon belül elektronikus úton küldi meg szakmai véleményét a működtetőnek.” (hatályos: 2018.01.01-től)

II.3. A Btk. módosítása

A gyermekek fokozottabb büntetőjogi védelme érdekében több lépés történt az elmúlt években, így a törvényhozás szigorította az elévülésre vonatkozó szabályokat is azon esetekben, mikor a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekményt kiskorú sérelmére követik el.

A tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére elkövetett nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény súlyára tekintettel és a gyermekek védelme érdekében indokolt volt, hogy ezen bűncselekmények elkövetője végleges hatállyal eltiltásra kerüljön bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében gyermekek nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A foglalkozástól való végleges eltiltás erősíti az elrettentésre vonatkozó szándékot, valamint a kiszolgáltatott, illetve védekezésre képtelen gyermekek védelmét is. A törvény kizárja annak a lehetőségét is, hogy azok az elkövetők, akik ilyen súlyú bűncselekményt követnek el kiskorúak sérelmére, később a foglalkozásukból kifolyólag ismételten közvetlen kapcsolatba kerülhessenek gyermekekkel.

A kiskorú veszélyeztetése a kiskorú testi, értelmi, erkölcsi vagy érzelmi fejlődését veszélyeztető magatartásokat öleli föl. A foglalkozástól eltiltás e bűncselekmény esetében is kötelezővé vált, de a bűncselekmény kisebb súlyára tekintettel indokolt volt, hogy a foglalkozástól eltiltás kötelező alkalmazása különös méltánylást érdemlő esetben mellőzhető legyen, a bíróság mérlegelése alapján.

A Btk. 52. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

„(3) A nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.”

A Btk. 52. §-a a következő (4) bekezdéssel egészült ki:

„(4) A kiskorú veszélyeztetése bűncselekmény elkövetőjét el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. Különös méltánylást érdemlő esetben a foglalkozástól eltiltás kötelező alkalmazása mellőzhető.”

(hatályos: 2017.12.01-től)

III) Az utógondozói ellátásra való jogosultság meghosszabbításának lehetősége hallgatói jogviszonyban állók esetében

A Gyvt. korábbi rendelkezése értelmében felsőfokú tanulmányok folytatása esetén legkésőbb a 25. életév betöltésével megszűnik az utógondozói ellátásra való jogosultság (Gyvt. 93. § (9) bekezdés). E szabályozás a felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőttek esetében gyakran vezet az utógondozói ellátás megszüntetéséhez a hallgatói jogviszony időtartama alatt, mely éppen a felsőoktatási tanulmányok legintenzívebb időszakára (szakdolgozat, államvizsga) eshet, ezáltal a felsőoktatási tanulmányok sikeres befejezésének is akadálya lehet. Az utógondozói ellátott fiatal felnőttek gyermekvédelmi szakellátásban töltött előéletéből következően a felsőoktatási hallgatói jogviszonyba lépés gyakran az átlagosnál későbbi életkorban történik meg, a képzési idő (tanulmányi előmenetelük, félévhalasztás stb. következtében) esetükben is meghosszabbodhat, továbbá egyes felsőoktatási szakok (pl. általános orvos) 12 féléves képzési ideje is nehezíti felsőfokú végzettség megszerzését a 25. életév betöltését megelőzően. A módosítás a felsőoktatási hallgatói jogviszonyban álló, utógondozói ellátott fiatal felnőttek esetében az utógondozói ellátás megszüntetésére előírt 25 éves korhatárt követően lehetőséget teremt kérelemre, az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója részéről egyedi mérlegelés alapján az utógondozói ellátás meghosszabbítására a tanulmányok folytatásának idejére, de legkésőbb a 30. életév betöltéséig. A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója dönt a következő szempontok alapján: a fiatal felnőtt tanulmányaiból hátralévő időtartam, a tanulmányok befejezésének esélye, a fiatal felnőtt együttműködési készsége és a fiatal felnőtt rászorultsága.

A Gyvt. 93. §-a a következő (9a) bekezdéssel egészült ki:

„93. § (9a) A 25. életévét betöltött, hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a hallgatói jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életvének a betöltéséig. A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója dönt a fiatal felnőtt tanulmányaiból hátralévő időtartamra, a tanulmányok befejezésének esélyére, a fiatal felnőttnek az utógondozói ellátást nyújtó intézménnyel történő együttműködési készségére és a rászorultságára tekintettel.”
(hatályos: 2018.01.01-től)

A törvényi módosításhoz kapcsolódóan szükséges volt a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság kirendeltségeinek feladatai között feltüntetni az utógondozói ellátás meghosszabbításáról való döntést.

A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságról szóló 316/2012. (XI. 13.) Korm. rendelet (SZGYFr.) 4. § (4) bekezdése a következő g) ponttal egészült ki:

(A kirendeltség)

„g) az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt kérelmére dönt az utógondozói ellátás meghosszabbításáról, valamint a meghosszabbított utógondozói ellátás megszüntetéséről.”

A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) módosítása a gyámhivatal feladataként nevesíti a fiatal felnőtt tájékoztatását az utógondozói ellátás meghosszabbításának lehetőségéről.

A Gyer. 126. §-a a következő (3) bekezdéssel egészült ki:

„(3) A gyámhivatal az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttet a 25. életének betöltését megelőzően fél évvel tájékoztatja az utógondozói ellátás meghosszabbításának lehetőségéről és feltételeiről, valamint a meghosszabbítás iránti kérelem benyújtásának módjáról. A gyámhivatal – az utógondozói ellátás folyamatos biztosításának elősegítése érdekében – a tájékoztatást egyidejűleg megküldi az utógondozói ellátást nyújtó intézménynek vagy nevelőszülői hálózatnak, valamint azok fenntartójának.”

A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója dönt a Gyvt.-ben meghatározott szempontokra tekintettel. A törvényi változásokhoz kapcsolódóan az Nmr.-ben kerülnek meghatározásra a részletes végrehajtási szabályok. A végrehajtási szabályok kiterjednek az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelem benyújtásának módjára, határidejére, tartalmára és a csatolandó dokumentumok körére. Meghatározásra került továbbá, hogy a benyújtott kérelemről a fenntartónak 30 napon belül, írásban kell döntenie. A döntésnek a szintén az Nmr.-ben meghatározott elemeket kell tartalmaznia.

Az Nmr. III. Fejezet 3. Címe a következő 93/A. §-sal egészült ki:

„93/A. § (1) A fiatal felnőtt az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelmet az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartójához nyújthatja be a 25. életének elérését megelőző két hónappal. A fiatal felnőtt a kérelméhez csatolja

- a) a felsőoktatási intézmény igazolását a hallgatói jogviszonya fennállásáról, vagy a felsőoktatási intézmény döntését a felvételtől vagy átvételtől, és
- b) az utógondozói ellátást nyújtó befogadó nyilatkozatát.

(2) Az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója a fiatal felnőttnek az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti kérelméről annak benyújtását követő 30 napon belül írásban dönt. A fenntartó a döntésben tájékoztatja a fiatal felnőttet arról, hogy a döntés felülvizsgálata a bíróságtól kérhető.

(3) Ha a fenntartó az utógondozói ellátás meghosszabbításáról dönt, döntésében

- a) a befogadó nyilatkozat alapján meghatározza a meghosszabbított utógondozói ellátást nyújtó intézményt vagy nevelőszülőt,
- b) megjelöli a meghosszabbított utógondozói ellátás kezdő és várható befejező időpontját, és
- c) felhívja a fiatal felnőttet hallgatói jogviszonya fennállásának félévenként történő igazolására, valamint hallgatói jogviszonya szünetelésének és megszűnésének bejelentésére.

(4) A fenntartó az utógondozói ellátás meghosszabbítása iránti döntéséről értesíti

- a) a fiatal felnőttet,
- b) az utógondozói ellátást nyújtó intézményt vagy nevelőszülői hálózatot,
- c) az utógondozói ellátást nyújtó intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartóját, és
- d) a gyámhivatalt.”

Az Nmr. 103. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nevelőszülő befogadja azt a fiatal felnőttet, akinek befogadását a működtető hozzájárulásával előzetesen nyilatkozatban vállalta, és utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte, valamint az ellátás biztosítójaként a nevelőszülőt jelölte meg. A nevelőszülő befogadja továbbá azt a fiatal felnőttet, aki tekintetében a fenntartó az utógondozói ellátás meghosszabbításáról döntött, és az ellátás biztosítójaként a nevelőszülőt jelölte meg. Az ellátás megkezdésének időpontjáról a nevelőszülő haladéktalanul értesíti a működtetőt.”

Az Nmr. 108. § (1) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A nevelőszülő megszünteti a fiatal felnőtt utógondozó ellátását, ha)

„c) a fenntartó írásbeli döntésével megszünteti a meghosszabbított utógondozói ellátást.”

Az Nmr. 115. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A gyermekotthon befogadja azt a fiatal felnőttet, akinek befogadását előzetesen nyilatkozatban vállalta, és utógondozói ellátását a gyámhivatal elrendelte, valamint az ellátás biztosítójaként a gyermekotthont jelölte meg. A gyermekotthon befogadja továbbá azt a fiatal felnőttet, aki tekintetében a fenntartó az utógondozói ellátás meghosszabbításáról döntött, és az ellátás biztosítójaként a gyermekotthont jelölte meg.”

Az Nmr. 122. § (1) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(A gyermekotthon megszünteti a fiatal felnőtt utógondozói ellátását, ha)

„c) a fenntartó írásbeli döntésével megszünteti a meghosszabbított utógondozói ellátást.”

Az Nmr. 129. § (5) bekezdése a következő c) ponttal egészül ki:

(Az utógondozó otthon megszünteti a fiatal felnőtt utógondozói ellátását, ha)

„c) a fenntartó írásbeli döntésével megszünteti a meghosszabbított utógondozói ellátást.”

IV) A gyermek fogva tartott szülőjével történő együttes elhelyezéséhez kapcsolódó gyámhatósági intézkedések

IV.1. Az anya és gyermeke büntetés-végrehajtási intézetben vagy javítóintézetben történő együttes elhelyezésének törvényi szabályozása

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény 2017. január 1-jétől, illetve 2018. január 1-jétől módosította a Gyvt. ideiglenes hatályú elhelyezésre vonatkozó rendelkezéseit is, a büntető tárgyú törvények mellett. A módosítás azt a célt szolgálta, hogy a fogva tartott anyák gyermekei a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén egy éves korukig elhelyezhetőek legyenek abban az esetben is, ha a büntetés végrehajtásának megkezdése előtt születtek, mivel a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv.tv.) korábbi szabályozása csak a büntetés végrehajtása során megszületett gyermekek esetében tette ezt lehetővé.

A Bv.tv. módosítása a gyermek anyai gondozáshoz való jogát érintő diszkriminatív megkülönböztetés felszámolása érdekében a gyermekvédelmi és a büntetés-végrehajtási jogterület sajátosságait szem előtt tartva kiterjesztette az együttes elhelyezés lehetőségét arra az esetre, ha a gyermek nem a büntetés-végrehajtási intézetben, illetve a javítóintézetben születik meg, hanem az anya, illetve a fiatalkorú a szabadságvesztés vagy a javítóintézeti nevelés végrehajtásának megkezdésekor, illetve az előzetes letartóztatás elrendelésekor kérelmezi a gyermekével való együttes elhelyezését.

Erre az esetre speciális eljárás bevezetése szükséges, amely a többféle szempont közül a gyermek érdekét állítja központi helyre. Nagy körültekintést igényel annak megítélése, hogy a gyermek érdekét mi szolgálja jobban: az anyával való együttes elhelyezés a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén, vagy a szeretetet és megfelelő gondoskodást biztosító családi környezetben való megtartása, ha ez az anya távollétében is adott (másik szülő, testvérek, nagyszülők révén).

A gyámhatóság a határozat alapján utólag vizsgálja meg – környezettanulmány révén és a gyermekre vonatkozó gyermekvédelmi, gyámügyi és egészségügyi előzményi adatok beszerzése alapján, hogy mi szolgálja inkább a gyermek érdekeit, az együttes elhelyezés vagy a családi környezetben való nevelkedése. Ha a gyámhatóság az együttes elhelyezéshez nem járul hozzá, a gyermeket a gyámhatóság által megjelölt felelős személy részére kell kiadnia a bv. intézetnek vagy a javítóintézetnek.

A Bv.tv. módosítása hiánypótló rendelkezést is beiktatott arra az esetre, ha az anya vagy a fiatalkorú magatartása veszélyezteti a gyermeket, mely esetben a végrehajtásért felelős szerv vezetője (parancsnok, igazgató) dönt az együttes elhelyezés megszüntetéséről és a szükséges intézkedések megtétele érdekében értesíti a gyámhatóságot.

A Gyvt. 72. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

“72. § (1) Ha a gyermek

a) felügyelet nélkül marad, vagy testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését családi környezete vagy önmaga súlyosan veszélyezteti, és emiatt azonnali elhelyezése szükséges, a gyámhatóság, valamint a rendőrség, az idegenrendészeti hatóság, a menekültügyi hatóság, az ügyészség, a bíróság, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoksága (a továbbiakban: beutaló szerv) a gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával ideiglenesen

aa) a nevelésére alkalmas, azt vállaló különélő szülőnél, más hozzátartozónál, illetve személynél helyezi el, vagy

ab) ha az aa) alpontban foglaltak alkalmazására nincs lehetőség,

1. a tizenkettedik életévét be nem töltött gyermek esetén minden esetben a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél helyezi el, kivéve, ha egészségi vagy személyiségállapota, ön- és közveszélyes magatartása ezt nem teszi lehetővé vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása,

2. a tizenkettedik életévét betöltött gyermek esetén lehetőség szerint a legközelebbi ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermekek ellátását is biztosító nevelőszülőnél, vagy ha erre nincs lehetőség vagy azt a gyermek egészségi vagy személyiségállapota, ön- és közveszélyes magatartása indokolja vagy más okból szükséges az intézményes elhelyezés biztosítása, - az ideiglenes hatályú elhelyezés biztosítására is kijelölt - gyermekotthonban, gyermekotthon speciális csoportjában, speciális lakásotthonban, fogyatékosok vagy pszichiátriai betegek otthonában helyezi el; vagy

b) érdekében áll az anya előzetes letartóztatásának elrendelése esetén az anyával történő együttes elhelyezése, az előzetes letartóztatás elrendeléséről szóló határozat meghozatalakor a bíróság a gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával, ideiglenesen, az anya fogvatartásának helye szerint a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalok és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén helyezi el.”

A Gyvt. 72. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

“72. § (4) Az ideiglenes hatályú elhelyezéstől kezdődően az (1) bekezdés a) pontja szerinti esetben a szülő gondozási, nevelési joga szünetel.”

A Gyvt. 73. § (1) bekezdése a következő d) ponttal egészült ki:

[A gyámhatóság - a (3) bekezdésben meghatározott kivétellel - az ideiglenes hatályú elhelyezést követően - függetlenül attól, hogy arra mely beutaló szerv intézkedése alapján kerül sor, és hogy a döntést megfellebbezték-e - annak elrendelésétől számított]

„d) huszonegy napon belül hozzájárul a gyermeknek a fogvatartás helye szerint a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézetben a fiatalok és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén történő elhelyezéséhez, legfeljebb a Bv. tv.-ben meghatározott időtartamra, ha az a gyermek érdekében áll; ellenkező esetben rendelkezik a

gyermeknek a büntetés-végrehajtási intézetből vagy a javítóintézetből történő kiadásáról, és megteszi a gyermek érdekében szükséges intézkedéseket.”

(2) A Gyvt. 73. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészült ki:

„(2a) Az (1) bekezdés d) pontja szerinti esetben a gyámhatóság a gyermek érdekét az anyának a vele együttesen elhelyezett gyermeke, illetve meglévő idősebb gyermeke tekintetében megvalósult gondozása, nevelése során tanúsított magatartása alapján, valamint a külön élő másik szülő és a gyermek nevelésére családbafogadó gyámként kirendelhető személy véleményének figyelembevételével mérlegeli. Ennek érdekében a gyámhatóság megkeresi a fogvatartás helye szerint az anya-gyermek részleget működtető büntetés-végrehajtási intézet parancsnokát vagy a fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részleget működtető javítóintézet igazgatóját arra nézve, hogy az anya a gyermek gondozását miként látja el.”

A Gyvt. a következő 74/A. §-sal egészül ki:

„74/A. § Ha a gyermek elhelyezésére a fogvatartás helye szerint a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézetben a fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén kerül sor, az anya, illetve a fiatakorú szülői felügyeleti joga szünetel, kivéve a gondozási, nevelési jogát és kötelezettségét. Ha a gyermeknek nincs szülői felügyeleti jogot gyakorló másik szülője, a gyámhatóság gyámot rendel számára.”

A Gyvt. X. Fejezete a következő 76/A. §-sal egészül ki:

„76/A. § Ha a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka vagy a javítóintézet igazgatója az anya, illetve a fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezésének megszüntetéséről értesíti a gyámhatóságot, a gyámhatóság az értesítés kézhezvételétől számított nyolc napon belül rendelkezik a gyermeknek a büntetés-végrehajtási intézetből vagy a javítóintézetből történő kiadásáról, és megteszi a gyermek érdekében szükséges intézkedéseket.”

IV.2. A Gyer. módosítása

A törvényi rendelkezéseknek megfelelően a bíróság az előzetes letartóztatás elrendelésével egyidejűleg a szülő gondozásában lévő egy év alatti gyermeket fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható határozatával, ideiglenesen, az anya fogva tartásának helye szerinti büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén helyezi el. A gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről a büntető ügyben eljáró bíróság rendelkezik.

A gyámhatóság a bíróság határozata alapján utólag vizsgálja meg – környezettanulmány révén és a gyermekre vonatkozó gyermekvédelmi, gyámügyi és egészségügyi előzményi adatok beszerzése alapján –, hogy mi szolgálja inkább a gyermek érdekét: a szülővel történő együttes

elhelyezés vagy a családi környezetben való nevelkedése. Ha a gyámhatóság az együttes elhelyezéshez nem járul hozzá, a gyermeket a gyámhatóság által megjelölt felelős személy részére kell kiadnia a büntetés-végrehajtási intézetnek vagy a javítóintézetnek. A gyámhatóságnak 21 nap áll rendelkezésre a döntése meghozatalához.

Az anya előzetes letartóztatásának elrendelésétől eltér az az eset, amikor az anya szabadságvesztése végrehajtását kell foganatosítani. Ilyen esetben a büntetés letöltésére való felhívásban tájékoztatják az elítéltet az anya-gyermek együttes elhelyezés lehetőségéről, és ha az elítélt benyújt ilyen kérelmet, számára újabb felhívást adnak ki, attól függően, hogy az együttes elhelyezést engedélyezték-e a kijelölt büntetés-végrehajtási intézetbe vagy az anya-gyermek részlegre. A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a döntés érdekében megkeresi a gyámhatóságot, hogy tegyen javaslatot az együttes elhelyezésre vagy annak mellőzésére. A gyámhatóság ez esetben – a környezetanulmány és az előzményi adatok vizsgálata alapján – előzetesen teszi meg a javaslatát, és támogató javaslat esetén a parancsnok, az igazgató az együttes elhelyezésről dönt, ellenkező esetben a kérelmet elutasítja. A Bv.tv. 128. § (3) bekezdése rendelkezik az együttes elhelyezést kizáró okokról. A gyámhatóságnak a véleményében arról is nyilatkoznia kell, hogy ezek közül valamelyik fennáll-e. Az együttes elhelyezés biztosítása esetén a gyermek beszállításáról az anya gondoskodik, és vinnie kell magával a gyermek egészségi állapotára vonatkozó egészségügyi dokumentációt (egészségügyi kiskönyv, kórházi zárójelentés).

A Bv. tv. módosítása hiánypótló rendelkezést is beiktat arra az esetre, ha a büntetés-végrehajtási intézetben fogva tartott anya vagy a javítóintézetben lévő fiatalkorú magatartása veszélyezteti a gyermeket, mely esetben a végrehajtásért felelős szerv vezetője (büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka, javítóintézet igazgatója) dönt az együttes elhelyezés megszüntetéséről és a szükséges intézkedések megtétele érdekében erről értesíti a gyámhatóságot. A gyámhatóság feladata ilyen esetben annak tisztázása, hogy a gyermek nevelkedése a különélő szülő, a gyámság viselésére alkalmas más személy, vagy ezek hiányában a gyermekvédelmi szakellátás keretében biztosítható, és ennek alapján kell megtennie a gyermek érdekében szükséges intézkedést és megjelölni azt a személyt, aki számára a gyermek kiadható.

A 2018. január 1-jén hatályba lépett Gyvt. és Bv. tv. módosítás végrehajtása érdekében a Gyer. módosítása e gyámhatósági feladatok részletszabályait tartalmazza.

A Gyer. XIV. Fejezete a következő alcímmel egészült ki:

„A gyermek elhelyezése a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén és a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezést biztosító részlegén

98/A. § (1) A gyámhivatal a gyermeknek a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezést biztosító részlegén történő ideiglenes hatályú elhelyezéséről szóló bírósági döntés megérkezését követő

a) öt napon belül intézkedik

aa) a gyermek külön élő szülője, illetve a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személyek meghallgatása érdekében,

ab) a család- és gyermekjóléti központ, valamint a védőnő véleményének beszerzéséről a szülőnek a vele együttesen elhelyezett gyermeke, illetve meglévő idősebb gyermeke tekintetében tanúsított szülői magatartásáról,

ac) a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának vagy a javítóintézet igazgatójának megkereséséről a gyermek szülő általi gondozásának tapasztalatairól való tájékozódás érdekében; és

b) – ha a gyermek külön élő szülője vagy a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személy az a) pont aa) alpont szerinti meghallgatás során kéri a gyermek nála történő nevelkedésének, elhelyezésének elősegítését – tizenöt napon belül környezettanulmányt készít vagy szerez be a gyermek külön élő szülője vagy a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személy lakóhelyén, valamint beszerzi a család- és gyermekjóléti központ véleményét a gyermek nevelkedésének várható körülményeiről.

(2) Ha a gyámhivatal a gyermek érdekét mérlegelve a gyermeknek a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezést biztosító részlegén történő elhelyezéséhez

a) hozzájárul a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényben (a továbbiakban: Bv. tv.) meghatározott időtartamra, egyidejűleg – szülői felügyeleti jogot gyakorló másik szülő hiányában – a gyermek számára gyámot rendel,

b) való hozzájárulást megtagadja, egyidejűleg – szülői felügyeleti jogot gyakorló másik szülő hiányában – a gyermek számára gyámot rendel, és rendelkezik a gyermeknek a külön élő szülő vagy a gyám részéről történő kiadásának időpontjáról.

98/B. § (1) A gyámhivatal a Bv. tv. 128/B. § (3) bekezdése szerinti esetben a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága, a javítóintézetek rendtartásáról szóló 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet 20/A. § (1) bekezdése szerinti esetben a javítóintézet igazgatója megkeresésének beérkezésétől számított tíz napon belül

a) kialakítja véleményét arról, hogy a gyermeknek a szülővel történő együttes elhelyezése a büntetés-végrehajtási intézetben vagy a javítóintézetben a gyermek érdekét megfelelően szolgálja-e, és

b) adatot szolgáltat arról, hogy fennáll-e a Bv. tv. 128. § (3) bekezdésében vagy a Bv. tv. 351. § (3) bekezdésében meghatározott, az együttes elhelyezést kizáró valamely ok.

(2) A gyámhivatal az (1) bekezdés szerinti véleménye kialakítása érdekében

a) meghallgatja a gyermek külön élő szülőjét és a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személyeket, és

b) – ha a gyermek külön élő szülője vagy a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személy a meghallgatás során kéri a gyermek nála történő nevelkedésének, elhelyezésének elősegítését – környezettanulmányt végez vagy szerez be a gyermek külön élő szülője vagy a családbafogadó gyámként esetlegesen kirendelhető személy lakóhelyén, valamint beszerzi a család- és gyermekjóléti központ véleményét a gyermek nevelkedésének várható körülményeiről.

98/C. § (1) A Gyvt. 76/A. §-a szerinti esetben a gyámhivatal tisztázza, hogy a gyermek nevelkedése biztosítható-e

a) a külön élő szülőnél, a gyámság viselésére alkalmas más személynél, vagy

b) az a) pontban foglalt személyek hiányában a gyermekvédelmi szakellátás keretében.
 (2) A gyámhivatal az (1) bekezdésben foglaltak alapján rendelkezik a gyermek kiadásáról és megteszi a gyermek érdekében szükséges intézkedéseket, amiről értesíti a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokát vagy a javítóintézet igazgatóját. A gyámhivatal az értesítésben megjelöli, hogy a gyermek mely időponttól kerülhet a külön élő szülő vagy a gyám gondozásába, illetve helyezhető el a gondozási helyén.”

IV.3. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

Tekintettel arra, hogy a gyermeknek az anya fogva tartásának helyén történő együttes elhelyezéséről rendelkező törvényi szabályok új gyámhatósági hatásköröket határoznak meg, ezeket fel kellett tüntetni a gyámhatósági feladat- és hatásköröket tartalmazó kormányrendeletben is.

A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (Gyár) 4. §-a a következő e) ponttal egészült ki:

(A gyámhivatal a gyermekek védelme érdekében)

„e) a gyermek és büntetés-végrehajtási intézetben vagy javítóintézetben lévő szülője együttes elhelyezéséhez kapcsolódóan

ea) dönt a gyermeknek a büntetés-végrehajtási intézet anya-gyermek részlegén vagy a javítóintézet fiatalkorú és gyermeke együttes elhelyezését biztosító részlegén történő elhelyezéshez való hozzájárulásról vagy annak megtagadásáról,

eb) véleményt ad a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának vagy a javítóintézet igazgatójának megkeresése alapján a gyermeknek a szülővel történő együttes elhelyezéséről, és

ec) a büntetés-végrehajtási intézet parancsnokának vagy a javítóintézet igazgatójának az együttes elhelyezés megszüntetésére vonatkozó döntése alapján rendelkezik a gyermek kiadásáról és megteszi a gyermek érdekében szükséges intézkedéseket.”

IV.4. A javítóintézetek rendtartásáról szóló 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet módosításáról szóló 4/2018. (I. 23.) EMMI rendelet szerinti módosítás

A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény és ehhez kapcsolódóan más törvények módosításáról szóló 2016. évi CX. törvény a büntető tárgyú törvények mellett módosította a Gyvt. ideiglenes hatályú elhelyezésre vonatkozó rendelkezéseit is. A 2018. január 1-jén hatályba lépett törvényi szintű módosítás végrehajtása érdekében a Gyer. módosítása e gyámhatósági feladatok részletszabályait tartalmazza, a Gyár. módosítása pedig a hatáskör telepítéséről rendelkezik. A kormányrendeleti szintű szabályozást azonban szükséges volt a

Javítóintézeti Rendtartás szabályainak módosításával is kiegészíteni, mely a IV.2. pont alatt bemutatott szabályozással összhangban történt.

A büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló 2016. május 11-i 2016/800/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv átültetése kapcsán a Legfőbb Ügyészség jelezte, hogy szükséges a rendeletben is feltüntetni, hogy az előzetes letartóztatását a javítóintézetben töltő fiatakorút tájékoztatni kell az orvosi vizsgálatához való jogáról és arról, hogy kérelemre mely esetekben kötelező azt elvégezni.

A javítóintézetek rendtartásáról szóló 1/2015. (I. 14.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Jr.) a következő 10/A. alcímmel egészült ki:

„10/A. A javítóintézet igazgatójának intézkedése az együttes elhelyezéssel kapcsolatban

20/A. § (1) A javítóintézet igazgatója a fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezéséről való döntés meghozatala előtt beszerzi a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatal véleményét arról, hogy az együttes elhelyezés a gyermek érdekét megfelelően szolgálja-e. A véleményben a gyámhivatal adatot szolgáltat arról is, hogy fennáll-e a Bv. tv. 351. § (3) bekezdésében meghatározott, az együttes elhelyezést kizáró valamely ok.

(2) A javítóintézet igazgatója a fiatakorú és gyermeke

együttes elhelyezésének biztosításáról értesíti a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatalt, és – ha arra még nem került sor – kéri a gyámrendelés szükségességének vizsgálatát,

befogadásáról értesíti az előzetes letartóztatásról és a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezéséről döntést hozó bíróságot, valamint a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatalt,

együttes elhelyezésének megszüntetésére vonatkozó döntéséről értesíti a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatalt.

(3) Ha a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatal a (2) bekezdés a) és b) pontja szerinti értesítés alapján induló eljárásban a fiatakorú gyermekének a javítóintézet fiatakorú és gyermeke együttes elhelyezését szolgáló részlegén történő elhelyezését nem javasolta, illetve ahhoz nem járult hozzá, a javítóintézet igazgatója a gyámhivatal határozatában foglaltak szerint gondoskodik a gyermek kiadásáról.

(4) A (2) bekezdés c) pontja szerinti esetben a javítóintézet igazgatója a fiatakorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatal határozatában foglaltak szerint gondoskodik a gyermek kiadásáról.

(5) A fiatakorú gyermekének további gondozására a (3) vagy (4) bekezdés szerinti eljárásban hozott döntés alapján jogosult személy kérelmére a javítóintézet – szabad kapacitása terhére – gondoskodhat a gyermeket átvevő személynek és a gyermeknek a tartózkodási helyére történő szállításáról.”

(1) A Jr. 11. alcím címmegjelölése helyébe a következő rendelkezés lépett:

„11. Az együttes elhelyezés során a fiatakorú gyermeke számára biztosított ellátás tartalma”

(2) A Jr. 21. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lépett:

„(1) Együttes elhelyezés során a javítóintézet szükség szerint, de legalább félévente tájékoztatja a fiatalkorú gyermekének ügyében eljáró gyámhivatalt a gyermeknek a fiatalkorú általi gondozásának, nevelésének tapasztalatairól.”

A Jr. 55. §-a a következő (4) bekezdéssel egészült ki:

„(4) A befogadáskor a fiatalkorút tájékoztatni kell az orvosi vizsgálatához való jogáról és arról, hogy kérelemre mely esetekben kötelező azt elvégezni.”

A Jr. a következő 69. §-sal egészült ki:

„69. § Ez a rendelet a büntetőeljárás során gyanúsított vagy vádlott gyermekek részére nyújtandó eljárási biztosítékokról szóló 2016. május 11-i (EU) 2016/800 európai parlamenti és tanácsi irányelv rendelkezéseinek való megfelelést szolgálja.”

A Jr. 3. *melléklet* 1.2.2.1. és 2.2.2.1. pontjában a „Camping út HRSZ 4918/10” szövegrész helyébe a „Kemping utca 6.” szöveg lépett.

V) A fiatalok életkezdési támogatásával összefüggő igazolásokkal és adatszolgáltatásokkal kapcsolatos módosítások

A fiatalok életkezdési támogatásának kiterjesztésével kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2017. évi CXCI. törvény módosította a Fétám.tv. 10. §. (1) bek. b) és c) pontját a nevelésbe vett gyermekek számára járó magasabb összegű állami támogatás érdekében történő adatszolgáltatás tekintetében és ezzel összefüggésben módosította a Gyvt. 136/B. §-át, mely szerint a gyámhatóság szövegrész helyébe a területi gyermekvédelmi szakszolgálat szöveg lépett. E módosítások eredményeként a nevelésbe vett gyermekekről – a végrehajtási jogszabályban meghatározott adattartalommal - 2018. január 1-jétől a gyámhatóságok helyett a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok szolgáltatnak adatot a tárgyévet követő év február első munkanapjáig a Magyar Államkincstár részére.

A törvényi rendelkezések végrehajtása érdekében a fiatalok életkezdési támogatásával összefüggő igazolásokról és adatszolgáltatásokról szóló 43/2013. (X.1.) NGM rendelet (a továbbiakban: R.) 2018. január 1-jei hatállyal módosult az alábbiak szerint:

A Fétám.tv. 6. § (2) bekezdés b) pontja szerinti magasabb összegű állami támogatás jóváírásához és a Fétám.tv. 4. § (2) bekezdés b) pontja szerinti második és harmadik utalási összeg jóváírásához a nevelésbe vett gyermekekről az R. 3. melléklete szerinti adattartalommal - a gyámhatóságok helyett - a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok elektronikus úton teljesítik adatszolgáltatási kötelezettségüket, a Fétám.tv.-ben meghatározott időpontig (a tárgyévet követő év február első munkanapjáig) a Magyar Államkincstár részére. Ugyanakkor megmaradt a gyámhivatali igazolási kötelezettség a Fétám.tv. 6. § (5) bekezdés b) pontja szerint, melynek értelmében az előírt igazolást – a Start-számlával rendelkező, nevelésbe vett gyermekek magasabb összegű állami támogatásra való jogosultságáról – a fővárosi és megyei kormányhivatalok gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörében eljáró

járasi (fővárosi kerületi) hivatalainak az R. 2. melléklete szerinti tartalommal a naptári évet követő év február első munkanapjáig kell a számlavezetőhöz eljuttatni.

VI) A gyermekvédelmi szakellátás személyi feltételeinek javítása

VI.1. A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendelet (Kjt. vhr.) módosítása

A módosítás hatályon kívül helyezi azokat a Kjt. vhr. rendelkezéseket, melyek a gyermekvédelmi gyámi munkakörben foglalkoztatottak kétféle bérezésére vonatkoznak.

A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról szóló 257/2000. (XII. 26.) Korm. rendeletben (Kjt. vhr.) a 406/2017. (XII. 15.) Korm. rendelet 5. §-a értelmében:

5.§

(1) Hatályát veszti a Kjt. vhr.

- a) 5. § (3) bekezdésében a „megszerzése” szövegrész,
- b) 10. §-át megelőző alcím címe,
- c) 17. § (5) bekezdése és
- d) 18. § (3) bekezdése.

VI.2. A speciális gyermekotthon, a speciális lakásotthon és a gyermekotthon speciális csoportja szakmai létszámminimum feltételeinek növelése

A korábbi szabályozás szerint a speciális gyermekotthoni csoportokhoz, a speciális lakásotthonokhoz, a gyermekotthon speciális csoportjához rendelt szakmai létszámminimum előírás alkalmazásával munkajogi és munkavédelmi szabályok megtartása mellett nem fedhető le a folyamatos működés. Mindemellett az e gondozási helyeken elhelyezett 12 év feletti, egyre komplexebb szükségletekkel rendelkező gyermekek megfelelő ellátásának biztosítása érdekében szükséges megerősíteni a humán erőforrást. A módosítás célja a speciális gyermekotthonban csoportonként / speciális lakásotthononként / a gyermekotthon speciális csoportjában 1 fővel növelni a személyes gondoskodást nyújtó munkakörben foglalkoztatottak létszámát az ellátottak szükségletéhez, a csoport összetételéhez igazíthatóan.

VI.3. A gyermekotthonokban gyermekvédelmi asszisztens munkakörben elfogadható képesítések körének bővítése

A pedagógiai és családsegítő munkatárs, illetve gyógypedagógiai segítő munkatárs szakképesítések képzési követelményei a gyermekvédelmi asszisztens munkakörben ellátandó feladatok szempontjából 80%-ban azonosak a gyermekvédelmi asszisztens munkakör betöltéséhez a hatályos szabályozás szerint elfogadható szakképesítések képzési

követelményeivel. A módosítás elfogadása esetén bővül a gyermekotthonban gyermekvédelmi asszisztensi munkakörben elfogadható szakképesítések köre, amellyel emelkedik a gyermekvédelmi asszisztensi munkakörben potenciálisan foglalkoztatható szakemberek száma és tágabb lehetősége lesz a munkáltatói jogkör gyakorlójának a megfelelő szakember kiválasztására és alkalmazására.

VII) A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet módosításáról szóló 2/2018. (I. 18.) EMMI rendelet szerinti további módosítások

VII.1 A gyermekotthonban elhelyezett gyermek szabad levegőn tartózkodása

Az alapvető jogok biztosa AJB 159-4/2017. jelentésében kezdeményezte, hogy az Nmr.-ben kerüljön szabályozásra a gyermekotthonban elhelyezett gyermek szabad levegőn tartózkodása. A jelentésre adott válaszban a szaktárca elfogadta a biztosi javaslatot. A módosítás a teljes körű ellátás részeként megfogalmazva tartalmazza a gyermek szabad levegőn tartózkodása biztosításának előírását, a gyermek egészségi állapotához és az időjáráshoz igazodva.

Az Nmr. 112. § (1) bekezdése a következő f) ponttal egészül ki:

(A gyermekotthon belső életének rendjét, a gyermek, fiatal felnőtt jogai gyakorlásának és kötelességei teljesítésének szabályait a házirend tartalmazza. A házirendben kell megállapítani különösen)

„f) az irányított tevékenység nélküli szabad levegőn tartózkodás biztosítására”
(vonatkozó előírásokat.)

VII.2. Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság szakmai véleményének megküldése

Az alapvető jogok biztosának AJB-865/2017. számú jelentésében foglalt visszásság orvoslása érdekében a tervezet előírja, hogy az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Bizottság a szakmai véleményét, amely a területi gyermekvédelmi szakszolgálat egyéni elhelyezési tervének alapját képezi, közvetlenül és elektronikus úton küldje meg az eljáró I. és II. fokú gyámhatóságnak.

Az Nmr. 129/A. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az országos bizottság a szakmai véleményét közvetlenül, elektronikus úton küldi meg az eljáró gyámhivataloknak”.

VIII) Az általános közigazgatási rendtartás miatt szükséges egyes módosítások

VIII.1. Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 390/2017. (XII. 13.) Korm. rendelet

2018. január 1-jén hatályba lépett az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.). Az Ákr. értelmében eljárásjogi rendelkezések miniszteri rendeleti szinten nem szabályozhatóak. Erre tekintettel az Ákr. hatálybalépésével egyidejűleg szükségessé vált az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 25/2009. (XI. 13.) SZMM rendelet hatályon kívül helyezése, és a névjegyzékekre vonatkozó szabályozás kormányrendeleti szintre emelése.

Az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékre és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékre vonatkozó rendelkezések újraszabályozása a fentiekén túl azért is szükséges, mert a szakértői tevékenység végzése 2016. január 1-jétől nem engedélyhez, hanem bejelentéshez kötött. A gyermekvédelmi és gyámügyi feladat- és hatáskörök ellátásáról, valamint a gyámhatóság szervezetéről és illetékességéről szóló 331/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 19/B. §-a Budapest Főváros Kormányhivatalát jelöli ki az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékekkel és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékekkel összefüggő feladatokat ellátó szervként. Az új Korm. rendelet ennek megfelelően írja elő, hogy a gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértői tevékenység megkezdésével kapcsolatos bejelentést Budapest Főváros Kormányhivatalához kell benyújtani.

Az új Korm. rendelet meghatározza mind az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzék, mind az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzék szakterületeit, a bejelentés tartalmi követelményeit, valamint mellékleteiben az egyes szakterületek tekintetében elfogadható szakképesítést, vezetőképzést, szakvizsgát és szakmai gyakorlatot, továbbá a szakmai ajánlás tartalmi és formai követelményeit. Az új Korm. rendelet – a szociális ágazati vezetőképzés szintén 2018. január 1-jétől hatályba lépő rendszerére tekintettel – a szociális szakvizsga mellett már mindenhol feltünteti a szociális ágazati vezetőképzés alapozó képzését.

A gyermekvédelmi és szociálpolitikai szakértői tevékenység folytatásának bejelentése határozatlan időre szól. A Korm. rendelet hatályba lépésekor az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékben vagy az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékben szereplő szakértők az új Korm. rendelet hatálybalépését követően is, külön bejelentés nélkül a névjegyzékben maradnak.

Az új Korm. rendelet előírásait a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Az új szabályok alkalmazása nem terhesebb a jogalanyok számára, hiszen a szigorúbb engedélyezési eljárás helyett a bejelentésre vonatkozó szabályokat tartalmazza már az új Korm. rendelet, az időközben bekövetkezett törvényi változásokkal összhangban.

A szakértőknek a névjegyzékbe vételüket követő egy éven belül egy alkalommal felkészítő képzésen, azt követően ötévenként legalább két alkalommal továbbképzésen kell részt venniük, mely ingyenesen biztosított.

A korábbi szabályozás, az Országos Gyermekvédelmi Szakértői Névjegyzékről és az Országos Szociálpolitikai Szakértői Névjegyzékről szóló 25/2009. (XI. 13.) SZMM rendelet 7. §-a ugyanannyi alkalomban határozta meg a felkészítő képzés és a továbbképzés tartalmát, mint az új Korm. rendelet: egy alkalmas felkészítő képzés és 5 évenként kétszer továbbképzés. Az új Korm. rendeletben meghatározásra került a felkészítő képzés és továbbképzés tartalma, valamint óraszama: a felkészítő képzés és a továbbképzés is 6 óra időtartamú. Ez a jelenlegi gyakorlatnak felel meg, nem ró többletkötelezettséget, többletterhet a szakértőkre.

VIII.2. Az Nmr. módosítása

Az NMr. módosítása tartalmazza az általános közigazgatási rendtartás miatt szükséges módosításokat, ennek keretében a működést engedélyező szerv által vizsgálandó szakkérdéseket, mint anyagi jogi szabályokat az eljárási kormányrendeletből átemeli.

Az Nmr. I. Fejezete a következő 4/C. §-sal egészül ki:

„4/C. § (1) A gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységnek a következő, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló kormányrendelet alkalmazása során nem ágazatinak minősülő feltételeknek is meg kell felelnie:

(...)

bölcsőde, mini bölcsőde, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona, gyermekotthon és utógondozó otthon esetén

az ételkészítés-higiénia és ételkészítés-biztonság jogszabályi követelményei, kivéve a mini bölcsődét, a családok átmeneti otthonát és az utógondozó otthont, ha az engedélyes meleg étkeztetést nem nyújt,

az engedélyesre vonatkozó közegészségügyi, az ivóvíz-minőségi, a hulladékkal és nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvízzel kapcsolatos közegészségügyi, járványügyi vonatkozású követelmények, valamint a kémiai biztonságra és a dohányzóhelyek kijelölésére vonatkozó jogszabályi előírások,

az engedélyesre vonatkozó építéshatósági követelmények, ideértve – ahol e rendelet előírja – az akadálymentesítést is.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feltételekkel kapcsolatban jogszabály alapján egyedi előírás, feltétel is meghatározható.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott feltételeket az engedélyes bejegyzésekor – az (5) és (6) bekezdésben meghatározott kivételekkel – vizsgálni kell.

(4) Adatmódosítás során az (1) bekezdésben meghatározott feltételek közül – az (5) és (6) bekezdésben meghatározott kivételekkel – csak az alábbiaknak való megfelelést kell vizsgálni:

(...)

bölcsőde, mini bölcsőde, gyermekek átmeneti otthona, családok átmeneti otthona és utógondozó otthon esetén

a változással összefüggésben az (1) bekezdés c) pont cb) és cc) alpontja szerinti feltételek, továbbá – ha a változás érinti – az (1) bekezdés c) pont ca) alpontja szerinti feltételek, ha az engedélyes címe megváltozik – a közterület átnevezéséből, átszámozásából adódó címváltozás kivételével –, a szolgáltató tevékenységbe az engedélyes elhelyezésére korábban nem szolgáló épületet (épületrészt) kívánnak bevonni, vagy az adatmódosítás célja valamely e pont szerinti szolgáltató tevékenység bejegyzése, és az ehhez kapcsolódó követelményeket korábban nem vizsgálták meg,

a változással összefüggésben a közegészségügyi feltételek, ha a férőhelyszám – ide nem értve a külső férőhelyeket – egy éven belül öt százalékot meghaladó mértékben emelkedik, gyermekotthon esetén

a változással összefüggésben az (1) bekezdés c) pont cb) és cc) alpontja szerinti feltételek, továbbá – ha a változás érinti – az (1) bekezdés c) pont ca) alpontja szerinti feltételek, ha az engedélyes címe megváltozik – a közterület átnevezéséből, átszámozásából adódó címváltozás kivételével –, a gyermekotthoni ellátásba az engedélyes elhelyezésére korábban nem szolgáló épületet (épületrészt) kívánnak bevonni, vagy az adatmódosítás célja gyermekotthoni ellátás bejegyzése, és az ehhez kapcsolódó követelményeket korábban nem vizsgálták meg,

a változással összefüggésben a közegészségügyi feltételek, ha a férőhelyszám egy éven belül öt százalékot meghaladó mértékben emelkedik, ideiglenes befogadó férőhelyeket alakítanak ki, vagy a gyermekotthont a továbbiakban speciális vagy különleges gyermekotthonként kívánják működtetni.

(5) Nem kell vizsgálni az (1) bekezdésben meghatározott követelményeket külső férőhelyek, félutas ház, az ellátottak számára nyitva álló egyéb helyiség, a Gyvt. 44/B. § (3) bekezdés d) pontja szerinti hely, valamint helyettes szülői és nevelőszülői ellátás esetén az ellátás helye kapcsán.

(6) Nem kell vizsgálni az (1) bekezdésben meghatározott építéshatósági követelményeket – ideértve az akadálymentesítést is – olyan ingatlanban működő engedélyes esetén, amelyre azonos rendeltetésre, a kérelem benyújtását megelőző egy éven belül használatbavételi engedélyt vagy fennmaradási engedélyt adtak ki, amelyre azonos rendeltetésre, a kérelem benyújtását megelőző egy éven túl használatbavételi engedélyt vagy fennmaradási engedélyt adtak ki, és az eljárás során nem jut a működést engedélyező szerv tudomására olyan adat, amely e feltételek teljesítését kétségessé teszi, amelyben korábban is szolgáltató, intézmény működött, a korábbi engedélyes törlése a bejegyzés iránti kérelem benyújtását megelőző három hónapon belül vált végrehajthatóvá, a korábbi engedélyest nem e feltételek hiánya miatt törölték a szolgáltatói nyilvántartásból, és az eljárás során nem jut a működést engedélyező szerv tudomására olyan adat, amely e feltételek teljesítését kétségessé teszi.

(7) A tűzvédelmi feltételek vizsgálatát az egyes közérdeken alapuló kényszerítő indok alapján eljáró szakhatóságok kijelöléséről szóló kormányrendelet szabályozza.”